

TÜM DARBELERLE EŞİT VE ADİL BİÇİMDE HESAPLAŞMAK İÇİN DARBELER ARASINDA AYRIMCILIK RAPORU

SUNUŞ

27 Mayıs 1960 darbesinden sonra Başbakan Adnan Menderes ve arkadaşlarını idam cezasına çarptıran özel mahkeme Yüksek Adalet Divanı kararlarını hükümsüz hale getiren ve bu kararlardan doğan zararların tazmin edilmesini öngören 7248 sayılı yasa 1 Temmuz 2020 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Sözü geçen yasa, darbelerle hesaplaşma anlamında hiç kuşkusuz olumlu bir adımdır. Ancak, Türkiye'nin darbe virüsünden arınmış bir hukuk devleti olması isteniyorsa, darbelerle hesaplaşma 27 Mayıs darbesiyle sınırlı tutulmamalıdır. Ülkemiz 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 tarihlerinde doğrudan askeri darbeye, 28 Şubat 1997 tarihinde de post-modern darbeye maruz kaldı, nihayet 15/16 Temmuz felaketini yaşadı.

27 Mayıs darbesi sonrasında kurulan Yüksek Adalet Divanı gibi 12 Mart ve 12 Eylül darbeleri sonrasında kurulan sıkıyönetim mahkemeleri de, tabii/doğal hâkim güvencesinden ve doğal/tabii mahkeme ilkesinden yoksun, bağımsız yargı organı niteliği taşımayan mahkemelerdir. Darbelerle yüzleşme ve hesaplaşma adına, 27 Mayıs darbesi sonrasında kurulmuş mahkemenin kararları hükümsüz hale getirilirken, 12 Mart ve 12 Eylül sıkıyönetim mahkemelerinin görmezlikten gelinmesi kabul edilemez.

Bu noktada devletten, parlamentodan ve hükümetlerden darbe mağdurları arasında ayrımcılık yapmamaları beklenir. 7248 sayılı yasa ile olumlu bir adım atılırken diğer darbe mağdurlarının gözardı edilmesi ayrımcı bir sonuç üretmiştir. Bu rapor ayrımcı uygulamayı değerlendirerek çözümü için atılması gereken adımları işaret etmek amacıyla hazırlandı.

EVRENSEL HUKUK İLKELERİ VE DARBE MAHKEMELERİ

Türkiye'de gerçekleştirilen darbelerin ve darbe mahkemelerinin hukuksuzluğunu somut pratik ve olaylar üzerinden ortaya koymadan önce, "Darbe mahkemelerinin" genel olarak evrensel hukuk ilkelerine aykırılığını görünür kılalım.

Darbe, Evrensel Hukuk İlkelerinin başında gelen "Hukuk Devleti" ilkesini çiğneyerek bertaraf edip millet iradesini gasp etmektir. Gasp edilen millet iradesi yerine zor tekelini elinde tutan kişi /grup iradesine göre devletin yeniden tesisidir. Darbeler "apoletli" olabileceği gibi "kıravatlı da" olabilir. Bu süreç, yargının da evrensel hukuk ilkelerine aykırı olarak yeniden tesisini içerir. Bu nedenle, aykırılığı Evrensel Hukuk İlkeleri üzerinden özetleyerek somutlamak konunun daha sarıh hale gelmesi açısından önem arz etmektedir.

Yargı Birliği İlkesine Aykırılık: Herkes için evrensel hukuka uygun aynı ilke, usul ve esaslara göre yargılama yapan mahkemelerin varlığı ve bunların bir çatı

altında bulunması yargı birliği ilkesinin temelidir. Böylece eşitlik ilkesi zedelenmez ve senin benim mahkemem, hâkimim, savcım ikilikleri/farklılıkları oluşmaz. Darbe mahkemeleri ise, darbecilerin belirlediği özel usul ve esaslara göre ve belirli kişileri yargılamak üzere kurulan” mahkemeler” olarak yargı birliği ilkesine esastan aykırı “mahkemelerdir.

Doğal Mahkeme ve Doğal Hâkimlik Güvencesine Aykırılık: Herkes, isnat edilen suç tarihinde mevcut olan mahkeme ve hakim tarafından yargılanma hakkına sahiptir. Darbe mahkemeleri ise darbeciler tarafından tesis edilen yine darbeciler tarafından atanan hakimlerden/ hakim bile olmayan kişilerden oluşan “sözde” mahkemelerdir. Yine suç iddialarından sonra tesis edilen mahkemelerdir. Bu özellikleriyle anılan evrensel hukuk ilkesine esastan aykırı mahkemelerdir.

Eşitlik İlkesine Aykırılık: Herkes hukuk güvenliği hakkına sahip olup bu haktan tam ve eşit olarak yararlanır. Tüm insanlar; dil, ırk, köken, cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, siyasi düşünce, din, mezhep farkı gözetilmeksizin hukuk önünde ve hak aramada eşittir. Sadece dezavantajlı kişi ve gruplar lehine olan pozitif ayrımcılık eşitlik ilkesine aykırı görülemez. Darbe mahkemeleri, burada sıraladığımız ve sıralamadığımız evrensel hukuk ilkelerine aykırılığıyla eşitlik ilkesine de cepheden aykırı mahkemelerdir.

Hak Arama Hürriyeti İlkesine Aykırılık: Herkes, hukuki ve meşru yol, yöntem ve araçlardan yararlanarak hakkını arama ve kendini savunma hakkına sahiptir. Hiç kimsenin hak arama hürriyeti kısıtlanamaz. Darbe mahkemeleri gerek savunma gerekse hak arama yönüyle tümüyle kısıtlılık arz eden mahkemeler olarak “sözde” mahkemelerdir.

Masumiyet Karinesi İlkesine Aykırılık: Hiç kimse suçluluğu mahkeme tarafından somut hukuki delillerle ortaya konup mahkûm edilmediği sürece suçlu ilan edilemez. Bu hak kanunla güvence altına alınır, kamuoyu ve basın da bu hakkın uygulanmasına saygı gösterir. Darbe mahkemeleri ise; söz, tutum ve uygulama pratikleriyle peşin hüküm veren, bu tutumlarının basın yoluyla da ortaya konulmasını dikte eden mahkemelerdir.

Adil Yargılanma ve Savunma Hakkı İlkesine Aykırılık: Herkes Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin “Adil Yargılanma Hakkı” başlıklı 6. maddesine uygun biçimde yargılanma hakkına sahiptir. Savunma hakkı kısıtlanamaz. Tarafsız bir mahkeme tarafından davanın makul bir sürede sonuçlandırılması gerekir. Darbe mahkemeleri bu ilkenin hiçbir unsuruna değer vermeyen ve aykırı davranan mahkemelerdir.

Yargı Bağımsızlığı İlkesine Aykırılık: Hiçbir organ, makam veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği gibi, tavsiye ve telkinde de bulunamaz. Bu tür bir yetkinin kullanılmasına yol veren kanun düzenlemesi de yapılamaz. Buna karşın darbecilerin, darbe mahkemelerine dönük emir ve telkinleri rutin uygulamadır.

Yine darbe mahkemeleri darbecilerin atadığı hakimler ve hakim olmayan kişiler tarafından yargılama yapar. Darbecilerin çıkardığı kanunlara istinaden yargılama yapar.

Hâkim Tarafsızlığı İlkesine Aykırılık: Hâkim tarafsız olmalıdır. Dolayısıyla objektif hareket etmelidir. Hâkimin tarafsızlığı; suç isnadı yöneltilen kişiye, iddiaya ve savunmaya önyargısız bakabilmesini gerektirir. Dış etkilere kapalı olmasını, siyasi, inançsal vb. görüşlerinden bağımsız objektif tutum alabilmesini gerektirir. Darbe mahkemelerine atanan hâkimler tüm bu unsurlar yönüyle taraf olan kişilerden seçilmektedir. Yargıladıkları kişilere hasım olarak gören, hukuka göre değil, darbecilerin isteklerine göre karar veren sübjektif tutum sahibidirler.

Hukuki Gerekçe İlkesine Aykırılık: Yargı kararlarının somut hukuki dayanağı olan gerekçeleri olmalıdır. Klişe soyut suçlama/yargı ifadelerinden ibaret, siyasi yargıların gerekçe olarak sıralandığı yazımlar gerekçe olarak kabul edilemez. Darbe mahkeme kararlarının gerekçeleri ne yazık ki, tümüyle siyasi değerlendirme ve yargılarla sınırlı soyut suçlama/yargı sözcüklerinden ibarettirler.

İddia Sahibinin İspat Yükümlülüğü İlkesine Aykırılık: İddia sahibi, iddiasını hukuki yol ve yöntemlerle elde edilen somut delillerle kanıtlamak yükümlülüğüne sahiptir. Oysa darbe mahkemelerinde iddia makamı suç iddialarını işkenceyle imzalatılan sahte ve "sözde" ifade tutanaklarına ve kendi ideolojik yönelimlerine dayandırır. Tüm darbe mahkemelerinde suç iddiaları, iddia sahibinin ispat yükümlülüğü ilkesine aykırı iddialar olmuş ve darbe mahkemeleri hukuki dayanaktan yoksun iddiaların kabulü ile mahkûmiyet kararları vermiştir.

Yukarıdaki ilkelerle karşılaştırıldığında görülecektir ki; 27 Mayıs 1960 Darbesi yargısı gibi 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbe mahkemeleri de evrensel hukukun yargı ve yargılamaya ilişkin temel ilkelerine aykırı mahkemelerdir. Darbeciler tarafından tesis edilen "Darbe Hukukunun" ürünüdürler. Ve darbe hukuku, evrensel hukuk ilkelerine karşıt olarak oluşturulmuş hukuksuzluğun alenileştirilmesi/ kanunlaştırılmasından ibarettir.

SIKIYÖNETİM ASKERİ MAHKEMELERİ DARBE MAHKEMELERİDİR

Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri, gerek kuruluş kanunu, gerek yapıları, gerekse uyguladıkları usul ve esaslar yönüyle yukarıda belirtilen evrensel hukuk ilkelerine tamamen aykırı olan darbe mahkemeleridirler.

12 Mart 1971 Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri

12 Mart 1971 Askeri muhtıra darbesi sonucu seçilmiş hükümet yerine, 26 Mart tarihinde Nihat Erim Başbakanlığında Ordu'nun istediği hükümet kuruldu. Bu hükümet döneminde 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu 13.05.1971 tarihinde çıkarıldı.

Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idam kararını veren General Ali Elverdi, ileriki yıllarda Adalet Partisi'ne katılacak ve "Sadece askeri görevi yerine getirmedim

üzerime düşen politik görevi de yerine getirdim" diyecekti. Bu sözün anlamı açıktır. Hukuki görevini değil askeri ve politik görevini yerine getiriyor. Yani, darbeci komutanlarından aldığı emir ile kendi siyasi düşüncesine göre hasım gördüğü kişileri mahkum ediyor.

Deniz Gezmiş 16 Mart 1971 Tarihinde yakalandı. Yargılandığı sıkıyönetim Mahkemesi, 13.05.1971 tarihinde Darbecilerin isteği ve onayıyla kurulan Nihat Erim Hükümeti döneminde çıkarılan Sıkıyönetim Kanunu ile kuruldu. Görüleceği üzere, sıkıyönetim mahkemeleri Yassıada yargılamalarında olduğu gibi yargılamaya konu eylemlerin gerçekleştiği tarihten sonra kurulmuş olup, tabii/doğal mahkeme ilkesine aykırıdır.

Yine Yassıada'da olduğu gibi doğal hâkimlik güvencesi ilkesine ve bağımsız yargılama hakkına aykırı olarak darbecilerin emriyle kurulmuşlar, mahkeme heyetleri askeri hakim ve askeri hakim bile olmayan asker kişilerden oluşmaktadır.

Dolayısıyla sıkıyönetim mahkemeleri anayasaya ve meri mevzuata uygun olmayan biçimde kurulmuş mahkemelerdir. "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ilkesine uygun olmayan şekilde Askeri muhtırayla istifa ettirilen hükümetin yerine, darbe hükümeti kurulmuş ve Meclis baskı ile işlevsizleştirilmiştir. Zira Muhtıra, istediklerini yapmazlar ise Ordu'nun doğrudan idareye el koyacağı tehdidini içermektedir. Bu koşullar altında Sıkıyönetim Mahkemeleri Kanunu, Darbecilerin Meclis'e telkin, tehdit, silahlı zor ve cebir ile çıkarttığı kanunun ürünüdür.

Darbeciler Anayasada değişiklik yapıyor

12 Mart 1971 darbecilerinin yönetiminde 1488 sayılı yasa ile anayasanın belirli maddeleri değiştirilmiş ve geçici maddeler eklenmiştir. Bu yasa ile Anayasanın 32.maddesindeki doğal hakimlik ve doğal mahkeme ilkesini düzenleyen "*Hiç kimse tabîi hâkimden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi tabîi hâkimden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz*" hükmü kenar başlığı "**kanuni yargı yolu**" şeklinde değiştirilerek madde hükmü "*hiç kimse, kanunen tâbi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz*" şeklini almıştır.

Görüldüğü üzere "tabii/doğal yargı" ve "tabii/doğal hakim" ilkesi yerine "kanuni mahkeme" hükmü getirilmiştir. Kanuni mahkeme denilen mahkeme sıkıyönetim mahkemesidir. Bu değişikliğin gerekçesi, 13.05.1971'de yürürlüğe girmiş olan 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 11. ve 13. maddelerinde yer alan düzenlemelerin anayasanın 32. maddesinin öngörmüş olduğu tabîi hâkim ilkesi ile açık bir şekilde çelişmesidir. Öyleyse Anayasa "hukuksuz" sıkıyönetim mahkemeleri kanununa uygun hale getirilmelidir ve getirilir. Kimin iradesiyle? Darbecilerin iradesiyle. Hukuka aykırılığı izah için başka söze gerek var mı?

12 Eylül 1980 Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri

12 Eylül 1980'deki askeri darbenin ardından bütün ülkede sıkıyönetim ilan

edildi. Pek çok yasal düzenleme ile de bir sıkıyönetim rejimi oluşturuldu. Sıkıyönetim Kanunu, Jandarma Kanunu ve Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu yeniden düzenlendi. Bu düzenlemeler tümüyle Darbeci Generallerin oluşturduğu Milli Güvenlik Konseyi eliyle yapıldı. Ve Milli Güvenlik Konseyi millet iradesinden alınan yetkiyle kurulmuş hukuki, meşru bir kurum değildir. Gayrimeşru darbe kurumudur.

Milli iradeyi gasp eden 12 Mart 1971 Darbecilerinin direktifi ve baskısıyla çıkarılan 13/05/1971 tarihli 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu (aynı kanun içindeki Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri) 12 Eylül Darbecileri tarafından aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere defaten değiştirilmiş ve yeni maddeler eklenmiştir. Bu değişiklik ve eklemelerin hiç birisi millet iradesinden alınan yetkiyle değil, silahlı zor ve cebir gücüyle yapılmıştır. Tümüyle gayrimeşrudurlar.

SIKIYÖNETİM (DARBE MAHKEMELERİ) KANUNUNDA MGK (MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ) TARAFINDAN YAPILAN DEĞİŞİKLİK TABLOSU¹

Milli Güvenlik Konseyi Darbecilerin Kanun No (Darbe Kanunu No)	(Darbe Tarihi)	Değişiklik ve yeni Kanunleme sayısı
2301	19/09/1980	27
2310	08/10/1980	3
2337	07/11/1980	1
2342	14/11/1980	11
2354	08/12/1980	3
2371	12/01/1981	3
2439	24/03/1981	1
2474	08/06/1981	1
2515	03/09/1981	1
2538	16/10/1981	1
2632	12/03/1982	4
2651	14/04/1982	2
2682	17/06/1982	2
2766	28/12/1982	4

Durum tartışılmayacak kadar açıktır: Nasıl ki, 27 Mayıs Darbecileri tarafından kurulan Yüksek Adelet Divanı hukuki bir kurum değilse, aynı şekilde Darbeci Generaller tarafından oluşturulan sıkıyönetim mahkemeleri de hukuki kurumlar değildir.

Yine 12 Eylül sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanan yüzbinlerce kişiye atfedilen suçlamalar 12 Eylül 1980 öncesine aittir. Ama yargılamalar 12 Eylül 1980 sonrası MGK tarafından sıkıyönetim kanununa eklenen madde hükümlerine göre yapılmıştır.

Hukuksuz yargılamalar sonucunda idam hükmü alan kişiler, 27 Mayıs'ta Milli Birlik Komitesi onayıyla idam edilirken, 12 Eylül 1980 darbesinde de MGK ve

¹ 29 maddelik kanunda tam 64 adet değişiklik ve ekleme yapılarak kanun neredeyse yeniden düzenlenmiştir.

MGK tarafından oluşturulan Danışma Meclisi onayıyla idam edilmişlerdir. **İkisi arasında hukuk açısından hiçbir fark yoktur. Milli Birlik Komitesi ve uygulamaları ne kadar gayri meşru ise, Milli Güvenlik Konseyi ve uygulamaları da o kadar gayri meşrudur.**

YÜKSEK ADALET DİVANİ (YAD) 'NİN “HUKUKİ” DAYANAĞI “DARBE HUKUKU” GAYRİMEŞRUDUR/YOK HÜKMÜNDEDİR

Milli Birlik Komitesi tarafından kabul edilen 12.06.1960 tarihli ve 1 sayılı 1924 Anayasası'nı Değiştiren Anayasa Değişikliği Kanunu “Darbe Hukukunun” temelini oluşturmuş ve 27.05.1960 tarihli askeri darbe sonrasında Yüksek Soruşturma Kurulu, Yüksek Adalet Divanı ve Milli Birlik Komitesi'nin kurulmasına yasal dayanak olmuştur. Buna göre; Yüksek Adalet Divanı'nın kararları kesin olup, yalnızca ölüm cezası kararlarının infazı Milli Birlik Komitesi'nin onayına bağlı tutulmuştur.

Görüldüğü üzere, her darbe kendi “hukukunu” yaratır kuralı işletilmiştir. Bu sözde bir hukuktur, darbecilerin yazdırdıkları metinleri kanun diye dikte etmelerinden ibarettir. Darbelerle yüzleşmemin temel ilkelerinden biri, sözde “darbe hukukunun” her durumda gayri meşru olduğudur. Bu temel ilkedен verilecek her ödün darbeler arasında ayrımcılığa yol açar.

Adil yargılanma hakkı, demokratik hukuk devletinin ve insan haklarının en önemli ilkesel kavramıdır. Adil yargılanma hakkının en temel önkoşulları ise, doğal/tabii mahkeme, hakimlik güvencesi ilkesi ve bağımsız yargıdır. 27 Mayıs 1960 darbe mahkemesi “Yüksek Adalet Divanı” bu ilkelere yoksundu.

Bu nedenle Yüksek Adalet Divanı ve kararlarını yok hükmünde kılan yasal düzenleme yerindedir.

ÇÜNKÜ;

- Milli Birlik Komitesi (MBK) Millî iradedен kaynaklanan hiçbir yetkiye sahip değildir.
- Yüksek Adalet Divanı (YAD) mahkemesi ve yargılamaları doğal hâkimlik ve doğal mahkeme ilkesi başta olmak üzere evrensel hukuk kurallarına aykırıdır.
- Yüksek Adalet Divanı (YAD) yargılamaları temel hukuk kurallarına ve yürürlükteki Anayasa hükümlerine açıkça aykırıdır.

27 Mayıs mağdurlarının haklarını iade eden ilk yasa bu değildi. 1960 darbesiyle mağdur edilen ve EMİNSU olarak bilinen askerlerin mağduriyeti dört ayrı yasayla giderildi. EMİNSU'lar için son olarak 1992 yılında, yani aradan 32 yıl geçtikten sonra 12 Aralık 1992 tarih ve 3854 sayılı yasa kabul edildi ve “göreve devam etmiş olsalardı elde edecekleri mali hakları” tanındı.

Darbenin mağdur ettiği sivil kamu görevlileri de, izleyen sivil hükümetler döneminde mahkeme kararlarıyla ya da çıkarılan yasalarla haklarına kavuştular. Nihayet 23.06.2020 tarihinde TBMM'de kabul edilen yasayla 27 Mayıs 1960 darbesinin yaraları tam anlamıyla sarıldı.

Devlet, parlamento ve hükümetler 1960 darbesinin yarattığı hukukun “darbe hukuku” olması nedeniyle mağdur ettiği askerî personeli şefkatle kucaklarken 1971, 1980 ve 1997 darbelerinin mağduru askerî personeli açıkça dışlamıştır. Sivil kamu görevlileri ve yurttaşların yaraları hala kanamaktadır.

12 MART 1971 VE 12 EYLÜL 1980 DARBELERİ VE “DARBE HUKUKU DA” GAYRİMEŞRUDUR/YOK HÜKMÜNDEDİR.

TBMM “27 Mayıs 1960 tarihi, hukukun araçsallaştırıldığı, millî iradenin tepesinde bir kılıç gibi sallandığı bir dönemin miladıdır. Yassıada yargılamaları ve akabinde gerçekleşen idamlar, neden oldukları bireysel mağduriyetlerin yanı sıra toplumsal ve siyasi hafızamızda tamiri çok zor yaralar açmıştır. Söz konusu yargılamaların sebep olduğu mağduriyetlerin ve açtığı toplumsal yaraların mümkün olduğu ölçüde giderilmesi, demokratik bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinde yasama organına düşen başlıca ödevlerden biri olarak telakki edilmelidir.”² gerekçesiyle;

27 Mayıs 1960 darbecilerinin kurduğu Yüksek Adalet Divanı'nın (YAD) kuruluşu ve varlığına ilişkin kanunu yürürlükten kaldırırken, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbe mahkemelerini meşru ve hukuki gören TBMM çoğunluğunun tavrı hukuki değildir.

Evrensel hukuk ilkeleri çerçevesinde şu sorulara verilecek cevaplar, tavrın hukukiliğini ya da siyasiliğini ve ayrımcılığını belirleyecektir.

Silah gücüyle milli iradeyi gasp eden, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbecilerinin milli iradeden kaynaklı hangi hakları/yetkileri vardır?

Hukuki Cevap: Milli iradeden kaynaklı hiçbir hak ve yetkileri yoktur. Kullandıkları tüm yetkiler, aldıkları tüm kararlar, çıkardıkları tüm kanunlar ve uygulamalar hukuksuz ve gayrimeşrudur.

Siyasi Cevap: Kullandıkları yetkileri milli iradeden almışlardır.

12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbecilerinin atadığı askeri hâkim ve hukukçu olmayan kıta subaylarından oluşan sıkıyönetim mahkemelerinin neresi doğal mahkeme ve hâkimlik ilkesine, bağımsız yargı ilkesine, yargıçların tarafsızlığı ilkesine, adil yargılanma ve savunma hakkı ilkesine uygundur?

Hukuki Cevap: : Sıkıyönetim mahkemeleri tüm evrensel hukuk ilkelerine aykırı “mahkemelerdir”. “Darbe hukukuna” göre kurulan ve yargılama yapan “mahkemelerdir.”

Siyasi Cevap: Sıkıyönetim mahkemeleri evrensel hukuk ilkelerine uygundur. Yürürlükteki hukuk kurallarını ve anayasayı askıya alıp, kendi “darbe hukukunu” oluşturan 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbecilerinin emriyle hareket eden sıkıyönetim mahkemeleri hangi temel hukuk kurallarına ve Anayasaya uygun yargılama yapmıştır?

² 7248 sayılı kanunun Genel Gereğesinden

Hukuki Cevap: Hukuksuzluğun ilanı olan “darbe hukukuna” göre yargılama yapmışlardır.

Siyasi Cevap: Milli iradeden alınan yetkiyle temel hukuk kurallarına uygun olarak çıkarılan kanunlara ve evrensel hukuk ilkelerine göre yargılama yapmışlardır.

Ayrıca, darbe hukukunun ve darbe mahkemelerinin yargılamalarının hukuksuzluğunu ortaya koyan çokça örnek vardır. Biz sadece bir kaçını örnekleyelim:

12 Mart 1971 darbesinden sonra kurulan Ankara 1 No.lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi Başkanı Tuğgeneral Ali Elverdi, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını idama mahkûm ederken, “Sadece askeri görevi yerine getirmedim, üzerime düşen politik görevi de yerine getirdim” demiştir.

1971 yılında İstanbul Sıkıyönetim 1 No.lu Askeri Mahkemesi yargıçları, 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Faik Türün’ün emriyle darbecilerin isteklerine uygun karar vermedikleri için görevden alınmışlardır.

12 Eylül Darbecisi Kenan Evren’in yargılama ve uygulamalara nasıl belirdiğine ilişkin sayısız açıklamaları vardır. İşte birkaç örnek: 17 yaşında idam edilen Erdal Eren için “Asmayalım da besleyelim mi?”. “Adalet yerini bulsun diye bir sağdan bir soldan asıyorduk. Eğer sağdan 2 asıysak ertesi gün 2 de soldan asıyorduk.” Yasaklı siyasi parti liderleri için “Burunlarının ortasına bir yumruk daha istiyorlar galiba.”...

Bu söz ve uygulamalar yukarıda özetlenen evrensel hukuk ilkelerinin tümüyle yok sayıldığıнын beyanıdır, ispatıdır. Darbe mahkemesinin ve yargılamanın hukuk dışılığıнын itirafıdır.

Darbeler ve darbelerden doğan mağduriyetler arasında ayrımcılığa son verilmelidir!

DARBELER ARASINDA KARŞILAŞTIRMALI AYRIMCILIK TABLOSU

27 Mayıs 1960 Yüksek Adalet Divanı GERÇEKLERİ	12 Mart ve 12 Eylül Sıkıyönetim mahkemeleri üzerine İKTİDARIN (TBMM ÇOĞUNLUĞU) İDDİALARI	12 Mart ve 12 Eylül Sıkıyönetim Mahkemelerini n GERÇEKLERİ
Doğal mahkeme ve doğal hâkim güvencesi ilkesine aykırı bir şekilde sadece belirli kişileri yargılamak üzere kurulmuş sözde mahkemedir.	Doğal mahkeme ve hakimlik güvencesi ilkesine uygun bağımsız ve tarafsız mahkemelerdir.	Sıkıyönetim askeri mahkemeleri sıkıyönetim komutanına bağlı asker hakim, savcı ve kıta subaylarından oluşmaktadır. Sıkıyönetim mahkemeleri yasında belirtilen suç faillerini

		yargılamaktadırlar. Bu özellikleriyle doğal mahkeme ve hakimlik güvencesine tamamen aykırı mahkemelerdir.
Doğal mahkeme ve hakimlik güvencesi ilkesine aykırı olarak yargılamaya konu eylemlerin gerçekleştiği tarihten sonra kurulmuştur.	Suç tarihinde var olan doğal mahkemelerdir.	12 Mart 1971 darbesinden önce işlendiği iddia olunan suçlar, 13.05.1971 tarihinde Darbecilerin isteği ve diktesiyle baskı altındaki Meclis tarafından çıkarılan 1402 sayılı sıkıyönetim kanununa istinaden kurulmuştur. Yine 12 Eylül sonrası beş darbeci Generalden oluşan Milli Güvenlik Konseyi 29 maddeden ibaret sıkıyönetim (darbe mahkemeleri) kanununda tam 64 adet maddeyi değiştirmiş ve yeni maddeler eklemiştir. Bu hakkı yürürlükteki hiçbir kanundan almadan yapmıştır.
Yüksek Adalet Divanı Kararları evrensel hukuk ilkelerine aykırıdır.	Sıkıyönetim mahkemelerinin kararları evrensel hukuk ilkelerine uygundur.	Yukarıda açıklanan nedenlerle, Sıkıyönetim mahkemelerinin kararları da en az YAD kararları kadar evrensel hukuk ilkelerine aykırıdır.
Kendi dönemlerinin anayasasına ve meri mevzuatına uygun olarak kurulmamıştır.	Kendi dönemlerinin anayasasına ve meri mevzuatına uygun olarak kurulmuşlardır.	Sıkıyönetim mahkemeleri kendi dönemlerinin anayasa ve meri hukukuna göre değil "Darbe hukukuna" göre Darbecilerinin telkin ve emri ile kurulmuş yine defaten darbecilerce değişikliğe tabi tutulmuştur. Dahası darbecilerin isteği ve emriyle anayasanın 32.maddesi değiştirilerek sıkıyönetim kanununun anayasaya aykırılığı giderilmeye çalışılmıştır.

DEMOKRASİNİN GEREĞİ, DARBELERLE AYRIMSIZ HESAPLAŞMAKTIR

Askeri darbe, milli iradenin silah zoruyla darbeciler tarafından gasp edilmesi fiilidir. Milli iradeyi gasp eden darbeciler, yargıyı da gasp ettikleri halk iradesine müdahale aracı olarak kullanmışlardır.

“Şeklen yargı kararı niteliği taşımakla birlikte esasen millet iradesini kaba kuvvetle gasp eden gücün siyasi arzularının maskesi niteliğinde olan bu kararların hukuk âlemimizden silinmesi, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temelini oluşturan millî egemenlik, demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin gereği olarak tezahür etmekte ve ülkemiz hukuk tarihinin karanlık bir lekeden arındırılması adına zorunluluk arz etmektedir.”³ hukuki yaklaşımı sadece 27 Mayıs 1960 darbesine karşı değil, tüm darbelere karşı gösterilmelidir.

Eşitlik ilkesi, demokrasinin, demokratik işleyiş ve kuralların en önemli ilkelerindedir. Bu bağlamda 27 Mayıs 1960 darbesiyle yüzleşirken, başta 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbesi olmak üzere tüm darbelerle yüzleşmemek bu temel ilkenin de çiğnenmesine yol açmaktadır. Darbelere karşı, “iyi/kötü darbe” ve/veya “bana yapılan darbeye karşıyım, sana yapılan darbeye yandaşım” tutumu olamaz. Bu çifte standartlı tutumun demokrasilerde, demokratik işleyiş ve kurallarda yeri yoktur. Böylesi bir ayrımcılık hukukun üstünlüğü ilkesiyle de, eşitlik ilkesiyle de bağdaşmaz.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

27 Mayıs 1960 darbecilerinin kurduğu Yüksek Adalet Divanı'nın (YAD) kuruluşu ve

varlığına ilişkin kanunu yürürlükten kaldıran 23.06.2020 tarihli kanunun gerekçesinde;

“Milletin vicdanında açtığı derin acı uzun yıllar hissedilen 27 Mayıs 1960 askeri darbesi, demokrasiye ve milli iradeye yönelik bir suikast olarak gerçekleşmiş; milletin özgürleşme iradesine olduğu kadar kalkınma çabasına da engel olmuş bir tertiptir. 27 Mayıs 1960 askeri darbesi, 12 Mart 1971’de, 12 Eylül 1980’de, 28 Şubat 1997’de ve en son 15 Temmuz 2016’da millete kasteden girişimlerin ilk halkasıdır” denilmektedir.

Bu gerekçe tüm darbelerin millete karşı yapıldığının ve milli iradeyi gasp ettiğinin beyanıdır. Bu beyan ortada dururken 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbe mahkemelerinin yargılamalarının milli iradeden alınan yetkiyle yapıldığı savunusu kabul edilemez. Bu darbeler arasında ayrımcılıktır.

Darbeler arasındaki ayrımcılık ötekileştirir! Tüm darbelerle yüzleşmek kardeşleştirir!

27 Mayıs darbesi gibi 12 Mart ve 12 Eylül darbeleri de çok derin hasara ve mağduriyetlere yol açtı. Darbeler ve mağdurlar arasında ayrımcılık da darbe

³ 1924 Tarih ve 491 Sayılı Teşkilatı Esasiye Kanununun Bazı Hükümlerinin Kaldırılması ve Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Geçici Kanunun Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılması ve Neden Olunan Mağduriyetlerin Giderilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/2952) ve Anayasa Komisyonu Raporu

virüsü kadar tehlikeli ve zararlıdır. Darbeler ile eşit ve adil bir biçimde yüzleşebilirsek geleceğe umutla bakabiliriz. Türkiye'nin demokratik hukuk devleti olma yolunda ilerlemesi isteniyorsa, 27 Mayıs darbesi yargılamalarını hükümsüz hale getiren TBMM, 12 Mart ve 12 Eylül darbe mahkemelerini görmezlikten gelmemelidir. Darbelerle ayrımsız hesaplaşmak, TBMM'ye düşen tarihsel bir görevdir! TBMM, 12 Mart ve 12 Eylül darbeleri sonrasında kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin kararlarına ilişkin ivedilikle yapacağı yasal düzenlemeyle;

- 27 Mayıs 1960 darbecilerinin kurduğu Yüksek Adalet Divanı tarafından yargılanan herkesin hakları nasıl iade edildi ise; 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbecilerinin kurduğu ve darbecilerin emir komutasıyla hareket eden sıkıyönetim mahkemelerinin kararları ilga edilerek yargılanan tüm kişi ve kurumların hakları iade edilmelidir.
 - 12 Mart 1971 darbe mahkemelerince Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan'a verilen idam kararı ilga edilerek itibarları teslim edilmelidir.
 - 12 Eylül 1980 darbe mahkemelerince (sıkıyönetim mahkemeleri) siyasi mahpuslara verilen idam kararları ve Milli Güvenlik Konseyi onaylama kararları ilga edilerek itibarları teslim edilmelidir.
 - Tüm darbecilerin isimlerinin verildiği cadde, park, bulvar, bina , kurum vb. tüm kamusal alan isimleri değiştirilerek darbecilerin isimleri kamusal alanlardan silinmelidir.
- 25.09.2020